

Nacionalisti v predmestju S. Sebastiana

Sporazum med Francijo in Sirijo podpis
danes v Parizu. Ta sporazum pomeni prvi korak
do popolne samostojnosti sirske države. Hkra
bodo sklenili tudi 25 letno prijateljsko zvezo m
obema državama.

Haag, 9. septembra. o. Iz dvornih krogov javljajo, da se je holandska prestolonaslednica Julija zarčila z nemškim princem Bernhardom Leopoldom zu Lippe und Biesterfeld. Holandsko prebivalstvo je to zaroko sprejelo z velikim veseljem, katero so izražale večraj najrazličnejše manifestacije po vsej Holandski. Prestolonaslednica je svojega ženina spoznala pri zimskih olimpijskih igrah v Garmisch Partenkirchenu. Nevesta se je rodila 1909., ženin pa 1911. Princ Bernhard je sorodnik nemškega moistra v tenisu von Cramm.

V nedeljo belokranjski dan

Ljubljana, 9. sept.

Skoro neraziskana in neobdelana je slovenska folklor. V vseh predelih Slovenije hrani naš narod premnogo svojih posebnosti, ki jih kaže v svojih šegah, navadah, govoru in pesmih. Vsi kulturni narodi zbirajo to blago, ga urejujejo in tako ohranjajo pred pozabo. Ne samo tradicija naroda zahteva to, temveč tudi vsa znanost zajema iz tega vira. Pri Slovencih so se v tej smeri poskušali le nekateri, vendar smotrenosti niso poznali. Bilo je le nekaj poskusov, ki so pa bili največkrat nedozoreli in niso nikjer odprli novih poti in svojih pojavov v slovenski folklor. Pred dvema letoma je bil ustanovljen pri ljubljanski Glasbeni matici poseben oddelek, ki naj bi bil ognjišče znanstvenega raziskovanja slovenske folkloze. Privikrat je ta folklorni institut pod vodstvom g. Franceta Marolta lansko leto razgibal našo javnost s koroških dnevom, ki mu je svoj pomen označil tudi s posebno knjigo o koroških obredih. V nedeljo bomo imeli priliko videti drugo tako prireditve, namreč Belokranjski dan. Tudi tega organizira folklorni institut Glasbene matic.

Bela Krajina je za povprečnega slovenskega človeka prav za prav neznana dežela. Le svoja narodna noša je bila edino, po čemer se je razlikovala od drugih. Za narodno blago, ki ga pa ta pokrajina hrani, ni bilo zanimanja in raziskovalcev. Nekateri so se za to zanimali, vendar se ne da reči nič drugega, kakor da je bila v vsem

tem volja in ljubezen večja kakor pa njihova znanstvena usposobljenost in vestnost. Sedanjí čas ubija tudi med Belokranjci svojevrstne in samobitne oblike življenja, ki so se zrcalile v narodnih pesmih, pregovorih in igrah. Med mlajšim rodem je začelo pojenjati zanimanje za navade starejših, v nekaj deset letih bi vse svojskosti Belokranjcev zbledelo, o njih bi vedeli kaj pripovedovati le še nekateri starejši.

Društvo Belokranjcev je znalo oceniti to naravno bogastvo, poskrbelo je, da ne zaide v pozabo. Ohraniti ga je treba in popisati. Društvo Belokranjcev je našlo v Francetu Maroltu delavca, ki je zagrabil v še neobdelano in neraziskano ledino, ki je popisal in obrazložil nastanek ter jedro vseh značilnejših in pomembnejših belokranjskih narodnih iger. Vsa dognanja je nanizal v posebno knjigo, ki bo izšla prav te dni. Tudi za našo javnost bo v nedeljo 13. t. m. na letnem telovadišču ljubljanskega sokola posebnost, da bodo Belokranjci plesali svoje ples, svoje kolo, pokazali bodo zelenega Jurija, rešetka, most sturne, robce, metliško in črnomeljsko kolo, dalje poljansko viniško in adlešičko. Prav lahko pričakujemo, da bodo Ljubljancem znali ceniti vrednost tega belokranjskega dneva in ne bodo zamudili te prilike. Zlasti tisti, v katerih je še narodna zavest in ljubezen do lepih narodnih tradicij, bodo prišli pogledat Belokranjce v plesu, pesmi in veselju.

Preosnova višjih pedagoških šol

Belgrad, 8. septembra. AA. Včeraj je prosvetni minister Stošović sprejel v svojem kabinetu našega poročevalca in mu pri tej priliki dal tole izjavo:

Ze delj časa je obstojala potreba, naj bi se višje pedagoške šole preuredile po sodobnih potrebah. Temu vprašanju sem posvetil posebno pozornost in poskrbel v finančnem zakonu za leto 1936-37, da smem s pristankom ministrskega sveta predpisati novo uredbo o višjih pedagoških šolah. Takoj po uveljavljanju finančnega zakona za leto 1936-37 je bila v prosvetnem ministru sestavljena komisija, v kateri so sodelovali rektorji in po več profesorjev višjih pedagoških šol v Belgradu in Zagrebu. Predlog uredbe so nato proučili v glavnem prosvetnem svetu, ministrski svet pa je novo uredbo na moj predlog sprejel na seji dne 11. avgusta t. l.

Po tej preureditvi je naloga višjih pedagoških šol gojiti pedagoško znanost in prakso, pripravljati učitelje meščanskih šol, izobraževati učitelje šol za pohabljenе otroke ter pripraviti nadzornike ljudskih šol.

Pedagoške šole so v zadnjem času pripravljale samo kandidate za učitelje meščanskih šol. Ker sem pa nedavno tega predpisal nov učni načrt meščanske šole, ki deli te šole v tri oblike, in sicer v obrtno-industrijske, trgovinske in kmetijske, se je pojavila potreba, da se tudi pouk v višji pedagoški šoli temu prilagodi. Novi so odseki za pripravo učiteljev šol za pohabljenе otroke in za pripravo kandidatov za šolske nadzornike. S temi izpremembami hočemo čimbolj izpolniti pouk v ljudskih in meščanskih šolah in dati učiteljem priliko, da se v svojem poklicu izpopolnijo. Zaradi te naloge se šole dele v tri odseke, in sicer v odsek za pripravo učiteljev meščanskih šol, v odsek za pripravo učiteljev šol za pohabljenе otroke in v odsek za pripravo šolskih nadzornikov. V vsakem odseku traja pouk dve leti. Kot slušatelji se sprejmejo samo kandidati po natečaju. V natečaj se lahko prijavijo:

1. V odsek za pripravo učiteljev meščanskih šol učitelji in učiteljice, ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom položili diplomski in praktični učiteljski zpit in učili najmanj tri leta v narodnih

ali meščanskih šolah z odličnim ali prav dobrim uspehom, tudi ne smejo biti starejši od 30 let.

2. V odsek za pripravo za šolske nadzornike: učitelji in učiteljice, ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom napravili diplomski in praktični učiteljski zpit in nato delali najmanj 10 let v osnovnih šolah ali meščanskih šolah z odličnim ali prav dobrim uspehom, pa niso starejši od 35 let. Osebe, ki niso v aktivni državni službi, se ne morejo prijaviti k natečaju in tudi ne morejo biti slušatelji višje pedagoške šole. Učitelji in učiteljice, ki so v državni službi in so sprejeti za slušatelje na višji pedagoški šoli, obdržijo pravico do popolne plače najdalje za dve leti, če že poprej ne prenehajo biti slušatelji.

Ta uredba pomeni velik napredek ne samo za naše šolstvo, temveč tudi za prosveto sploh. S preureditvijo višjih pedagoških šol dobo šole višji nivo, kakor so ga imele doslej: povečano je merilo za sprejem kandidatov v te šole, tako da se bodo odseji sprejemali najboljši in najsolidnejši kandidati, razen tega omogoča pravilnik, ki izide za to uredbo, da se v šolah uče tudi tiste teoretske in praktične vede, ki so neobhodno potrebne za učitelje meščanskih šol in šol za pohabljenе otroke. Ustvarjeni so pogoji, da bodo šole obrodile docela izgrajen kader učiteljev meščanskih šol in šol za pohabljenе otroke. To velja zlasti za te poslednje šole, ker tu niso mogli biti zaposleni izključno strokovno usposobljeni učitelji, ker v kraljevini ni bilo ole, ki bi jim dala to izobrazbo.

Dobre strani te uredbe so tudi v tem, ker bodo po tej uredbi višje pedagoške šole pripravljale tudi šolske nadzornike: uvaja se prvič v naši državi novost, da se bodo šolski nadzorniki pripravljali v posebnih šolah. V višjih pedagoških šolah si bodo razširili teoretsko in praktično znanje, ki ga bodo potem izvajali pri svojem delu. To bo mnogo koristilo tudi našim prosvetnim razmeram, če upoštevamo, da doslej za šolske nadzornike ni bilo šol, kjer bi se pripravljali za svoj poklic, temveč so morali z dolgoletnim praktičnim delom doseči potrebno znanje in izkustva. Vse to bodo poslej dobili v višjih pedagoških šolah, in sicer po najnovejših dognanjih znanosti doma in drugod.

Iz obupa pod vlak

Ljubljana, 9. septembra.

Niso redki primeri, da v teh težavnih razmerah in večni borbi za zaslužni kosček kruha marsikdo obupa in se skuša rešiti z begom v smrt. Dostikrat pa se težkim razmeram pridruži še drugo, kar privede tega ali onega do sklepa, da si vzame prostovoljno življenje, namreč nezdravljiva bolezen, ki si jo je nakopal nesrečen dostikrat sam po lastni krivdi, včasih pa je pri tem postal žrtev neizbežne usode. Tak žalosten beg iz življenja se je odigral predvčerajšnjim ob ljubljanskem tivoliskem parku.

Predsinocnim, ko je pripeljal na ljubljansko železniško postajo simpsonski ekspresni vlak, je prenikalec Anton Vidic opazil, da je ogrode koles pri lokomotivi prineslo s seboj okrvavljen moški čevlji. Takoj je o tej najdbi obvestil stražnika na postaji. Policijska uprava je telefonično obvestila viško stražnico, naj preište vso progno na njenem področju. Policijski organi na Viču so z vso vestnostjo in natančnostjo preiskali vse naokrog ob progi, vendar pa niso našli ničesar.

Ko pa se je včeraj jutraj napotil neki Alojzij Černič po Nunki ulici proti Tivoliju na izprehod, je v bližini železniškega prelaza ob tivoliskem ribniku nenadoma opazil hudo razmesarjeno moško truplo, ki je ležalo v mlaki krvi.

O strašni najdbi je takoj obvestil stražnika Medveška pred bansko upravo, ki je ukrenil vse potrebno, da se je na kraj strahotne najdbe napotila uradna komisija, ki sta jo tvorila policijski zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik Florjan. Ugotovila sta, da gre tu vsekakor za samomor. Po dokumentih, ki sta jih našla pri mrliču, sta ugotovila, da se samomorilec piše Lovrene Selovin, ki je bil rojen l. 1901 v Hrenovici pri Postojni. Bil je nekaj časa hlapec, nato pa dolgo brezposeln. Zadnje čase je stanoval na Celovski cesti v Šiški. Policija je tudi ugotovila, da je bil nezdravljivo bolan. Nobenega dvoma ni, da se je Selovin vrgel pod vlak, ker je obupal nad življenjem.

Mezdno gibanje v cementarni TPD

Trbovlje, 8. septembra.

Cementarna, ki je last TPD in v kateri je zaposlenih 130 delavcev, so ti delavci primorani stati podjetju svoj lasten kolektivni dogovor. Okvirna pogodba, podpisana 1. septembra t. l., je to delavstvo izločila. Družba se je postavila na stališče, da mora to delavstvo predložiti svoje specijalne zahteve. Te zahteve bodo vložene v teku tega tedna. Pripomniti je treba, da je to delavstvo pri TPD najslabše plačano, akoravno ima družba od cementa največji dobiček. V tovarni je vpeljanih kakih deset plačilnih sistemov, pri katerih se gibljejo povprečne plače od 18—32 Din. Delo v vročini, slabem zraku se prav nič ne upošteva. Tej tovarni so radi trpljenja delavstva dali ime Sibirija, in to ime res ni pretirano. Ti delavci so res pravi sužnji, za kar mogče vodstvo TPD ne ve. Zvedelo pa bo pri razpravi in bo moral opiznati, da je delavec v tej tovarni tudi človek. Delavstvu pa svetujemo, da se v borbi za svoj obstanek zadrži mirno, kakor so to storili rudarji, ker pametna borba je vedno uspešna.

Hrastnik

Ze pred nekaj tedni nas je zapustil gosp. dr. Neuberger, zdravnik kemične in steklarske tovarne v Hrastniku, in odšel na svoje privatno službeno mesto v Ljubljano. Vodil je tudi tukajšnjo materinsko posvetovalnico, za kar ga matere vsak petek jako pogrešajo. Omenjeni gospod je bil tudi jako delaven na glasbenem polju. Rečeno je bilo prvotno, da bi Okrožni urad izpolnil izpraznjeno mesto z novim zdravnikom. Želimo in upamo, da se to čimprej izvrši, kajti težavno je, ker je naš zdravnik pri rudniku preobremenjen in se razume, da pri takšnem velikem številu bolnikov ne more vršiti svojega poklica, kakor to zahteva tako velik industrijski kraj, kakor je Hrastnik.

Mož, ki pobira s tal zlate prstane

Celje, 8. septembra.

V Celju se je pojavil v soboto neki mož, ki je na zvit način skušal izvabljati od lahkomišelnih ljudi denar in se mu je načrt deloma tudi posrečil. Imel je prstan iz navadne kovine, ki je imel vdelano namesto diamanta navadno steklo. Moški je vrgel tak prstan na tla neopaženo pred nego gospo, nato pa prstan pobral, stopil k gospe ter jo vprašal, če je prstan njen, kar je gospa seveda zanikala. Moški je nato izjavil, da je prstan zlat in zelo dragocen, ker ima vdelan tudi diamant. Žal je izjavil, da nima časa, da bi ga sam nesel na po-

Planinsko slavlje na Krvavcu

Ljubljana, 9. septembra.

Po nadvse lepih in pristrčnih planinskih slavnostih na Komni in Kamniškem sedlu, bodo v nedeljo planinci pohiteli na Krvavec, da tudi tam dostojno proslavijo desetletnico tamkajšnjega doma.

Dom na Krvavcu je eden najlepših planinskih domov in je planincem odprt pozimi in poleti. Leta 1925. je bil dom odprt in izročen svojim namenom. Ze lansko leto bi se morala vršiti jubilejna proslava, a je zaradi tehtnih razlogov bila preložena na letos. Dom je zgradil ljubljanski stavbni g. Ivan Brčić. Ves dom je zelo solidno in okusno zgrajen. Pri otvoritvi je bilo navzočih preko 2000 planincev, kljub temu, da je bilo vreme neugodno. Upajmo, da se bo vreme za nedeljo popravilo in bo kar najlepše.

Letošnja slavnost se bo pričela ob 10.30 dopoldne s cerkvenim govorom, nato pa bo pred domom sv. maša. Po cerkvenem opravilu pa bodo v nedeljo bomo imeli priliko videti drugo tako govori in pozdravi med planinci, ki se bodo tu zopet sešli po 10 letih.

Iz Ljubljane bodo vozili avtobusi. Kdaj, bo še pravosodno javljeno. Prijeto je bilo na Kamni, lepo na Sedlu, a pravijo, da bo še najlepše na Krvavcu. Zato v nedeljo vsi planinci in ljubitelji planin — na Krvavec!

Ruški zločin ni več uganka

Maribor, 8. septembra.

Ruše pri Mariboru so še vedno pod vtisom skrivnostnega zločina, ki se je odigral tisto v bližini tovarne za dušik. Delavca Ignaca Verbljaca so našli nekateri tovaršiji poleg poti, ki vodi v tovarno, mrtvega. Imel je razbito glavo, na kateri so se poznali sledovi silovitih udarcev z nekim topim predmetom. Orožniki pri preiskavi o ozadju zločina so našli skrajna na velike težkoče. Niso mogli ugotoviti, kaj bi bilo vzrok tragičnega dogodka in kdo bi ga bil povzročil. Potem pa so nekateri znaki pokazali smer, ki je privedla do aretacije dveh osumljencev. Med njimi je neki mož, ki je prišel šele pred kratkim iz ječe, v kateri je prebil 3 in pol leta zaradi uboja, ter bivša Verbljaceva zaročenka Marija Cvilak, s katero se je pred kratkim razšel. V bližini mesta, kjer je ležalo truplo, so našli namreč delavci listek z Verbljacevo pisavo, na katerem so bili napisani razni podatki o službenem razmerju Marije Cvilak v ruški tovarni. Iz tega sklepajo, da jo je nameraval Verbljaci prijaviti vodstvu tovarne. Baj je nekajkrat pretil, da jo bo spravil ob delo, če ga bo zapustila. V usodni noči, ko je bil Verbljaci ubit, so ga ljudje še videli okoli 21. ure skupaj z Marijo Cvilakovo. Slišali so, kako je dejal, da je cigareta, ki jo kadi, najbrže njegova zadnja. Na podlagi teh dejstev so orožniki Cvilakovo in omenjenega možkega aretirali. Če pa je sum upravičen, bo pokazala preiskava.

Kaznjenec ubil tovariša v jetniški celici

Maribor, 8. septembra.

V celici mariborske jetnišnice se je v noči od nedelje na ponedeljek odigral tajinstven strašen dogodek med dvema kaznjencema, ki dosedaj še ni povsem pojasnjen. V jetnišnici je prestajal petmesečni strogi zapor 52letni delavec Anton Urajnik iz Ranč pri Polskavi. Urajnik je začel zadnje čase kazati očitne znake slaboumnosti ter je boječal čimdalje bolj nerodne stvari. Nazadnje so bili v jetnišnici prisiljeni, da so mu dali v celico sojetnika, da bi nanj pazil. V ponedeljek zjutraj ob 5 so našli paznika Urajnika v njegovi celici v postelji mrtvega. Poklican je bil sodni zdravnik dr. Zorjan, ki je ugotovil, da ima pokojnik znake nasilja po vsem telesu. Tako je bil v obraz ves plav in obtočen, iz ust in nosa je krvavel, pa tudi po telesu so se poznali znaki udarcev. Truplo so raztelesili včeraj v mrtvašnici na Po-brečju. Pri raztelesenju je ugotovila komisija strahovite poškodbe. Urajnik je imel počeno labanjo, strl prsni koš, zlomljenih 7 reber, na vratu pa so se poznali znaki davljenja. Sojetnik, ki je imel nalogo, da pazi na slaboumnega tovariša, je pri zaslišanju priznal, da ga je ponoči pretepel, ker mu ni dal miru. To tepenje pa je moral biti strahovito, da je povzročilo smrt nesrečnega re-veža. Pri raztelesenju so ugotovili tudi vzroke Urajnikove slaboumnosti. V možganih mu je rastla gnojna bula, ki bi bila skoraj gotovo v kratkem času povzročila njegovo smrt. Jetnik, ki je tovariša na tako zverinski način umoril, bo prišel vnovič pred sodišče zaradi tega dejanja.

Dravsko polje

V St. Janžu bodo 11. oktobra volitve in že sestavljajo JNSarji kandidatno listo. Ni še daleč čas, ko so nam ti gospodarili in ko smo se jih komaj otreli, pa nam že hočejo vnovič diktirati! Pri volitvah bodo vsaj videli in na prste prešteli vse svoje pristaše, česar brez svoj liste ne bi mogli.

Požari se nadaljujejo. Pogorel je g. Korže, gostilničar v Cirkoveh. Skoda je krita z zavarovalnino, vzrok pa še ni znan, mogoče je povzročil požar pijan gost. Ob času poročila spet gori na Spodnji Gorici več poslopij.

Za nov dnevnik, ki ga nameravajo izdati v Mariboru, agitirajo po Dravskem polju. Vse mogoče mu obetajo, samo da bi dobili naročnikov. Komur se »Slov. Gospodar« premajhen, si naroči »Slov. dom« ali »Slovenec«. Donatej krajnjih novic ima dovolj prvi, ostala dva sta pa založena vedno s širšimi in važnejšimi vestmi iz Slovenije, ostalih delov Jugoslavije in zlasti s političnimi novicami iz vsega sveta. Kdor dnevno čita časnike — kdo jih danes ne? — potrebuje škroka okna — časopisa, da gleda v svet. Skozilino-listič iz Maribora se vse preveč enostransko in primitivno vidi.

licijo in je nagovoril gospo, naj ga nese ona, kjer da dajejo za take prstane najmanj 100 Din najdenine. Njemu naj da gospa 50 Din, ostalo si lahko obdrži sama. Gospa je res šla na limanice in možakarju je verjela. Odšla mu je 50 Din in prstan zvela. Kakšno je bilo razočaranje, ko je pri zlatarju zvedela, da je prstan iz navadne kovine, vreden komaj 20 do 30 Din in da jo je možki lepo potegnil. Isto igro si je privoščil neznan zvit slepar tudi z neko drugo gospo — nato pa seveda brez sledu in neznanokam izginil, kjer bo gotovo skušal po stari navadi slepariti naprej, domer ne bo prišel v roke pravici.

Veliko zborovanje dolžnikov

Subotica, 8. septembra. Včeraj dopoldne je bilo v Subotici veliko zborovanje dolžnikov, na katerem so poleg kmetov sodelovali tudi zadolženi trgovci in obrtniki. Govorniki so v svojih govorih prikazali položaj, v katerem se nahajajo danes dolžniki, ki se je zaradi težke gospodarske krize zelo poslabšal. Smatra se, da je to krizo povzročila tudi prevelika zadolženost kmetov, ki ni nastala po krivdi dolžnikov, pač pa zaradi prevelikega padca cen poljedelskih pridelkov. Zato je treba v prvi vrsti odpreti kredite, to pa bo mogoče le, če se banke osvobodijo sedanje zasete in če zamrznjene vloge v višini 10 milijard dinarjev pridejo v promet. Do tega pa bi moglo priti zopet le, če banke pridejo do svojih zahtev, vlagatelji pa do svojih vlog.

Na zborovanju je bila nato sprejeta daljša resolucija, ki med drugim zahteva, da se dolžniki razdeli v dve skupini, v poljedelce in one, ki niso poljedelci. Poljedelci naj se zaščitiijo in razdeli zopet v pet skupin, ter da plačujejo svoje dolgovce v roku od treh do 25 let. Kratkoročni dolgovci naj se spremenijo v dolgoročna državna posojila polom v ta namen izdanih državnih novčanic od 10 do 1000 Din in v znesku 5 milijard dinarjev, kolikor znašajo približno kmetijski dolgovci. Te državne novčance naj bi se amortizirale v teku 25 let. Za njihovo osnovo naj bi služilo vse zastavljeno premoženje dolžnikov. Resolucija dalje tudi zahteva, da se mora dolžnikom vrniti vse premoženje, ki jim je bilo od leta 1930 dalje zaplenjeno.

Kmetje zahtevajo, da se njihovi dolgovci pretvorijo v dolgoročna posojila, ti pa naj bi se odplačevali z ozirom na višino v 5 do 15 letih. Glede davkov in drugih dajatev resolucija zahteva, da se zniža zemljarina na ta način, da se izvrši revizija čistih katastrskih dehodkov, ki so ugotovljeni na osnovi cen in razmer, ki so vladale pred devetimi leti, ko je kmet dobil za 100 kg pšenice 300 Din. Prizad naj se ukine, kajti na tem zborovanju se je ugotovilo, da je popolnoma odveč. Prizad je preveč obtežil državo in konsumente in opravlja v resnici posel trgovine z žitaricami in se s tem odaljuje od svojega namene, ki je le posledovanje. V resoluciji zahtevajo zborovalci tudi to, da se vrnejo hišnim posestnikom pridobljene pravice glede obdavevanja novih hiš.

Resolucija je bila dostavljena vsem članom kr. vlade, da ob priliki, ko se bo sprejel novi zakon o kmetijski zaščiti, sprejmejo tudi te zahteve.

Žrtvi napadov in nesreča

Celje, 8. septembra.

Ko je šel 34letni posestnikov sin od Sv. Pri-moza pri Sv. Juriju ob j. žel. Povalej Franc zvečer iz Celja proti Levcu, so ga napadli neznan moški s koli in ga močno poškodovali po glavni in vsem telesu.

V nedeljo je prišlo v neki gostilni v Zalcu do pretepa, pri katerem je neki možki zagnal v 32-letnega Gobca Franca, hlapca pri trgovcu Vizovisku, krožnik v glavo in mu presekal na čelu ko-žo ter mu prizadejal hudo rano. Gobec pri pretepu ni bil navzoč in je postal žrtev po nesreči.

Salomona Slavka, 10 let starega sina šolskega sluga iz Dobrove pri Radetah je doma ugriznil neki pes v desno nogo in ga močno poškodoval.

Brez časti in spoštovanja...

Trbovlje, 6. septembra.

V soboto, 5. t. m. se je na večer vršila pri nas baklada na čast rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Pri bakladi in povorki po glavni cesti iz Vod v trg Trbovlje je korakala na čelu Sokola njihova godba in mnogo drugega občinstva. Mnogo jih je pa tudi bilo, ki so pristali sedanje državne stranke JRZ. Malo po odkorakanju iz Vod pa so se čuli glasovi: »Dol s klerikalci, živijo Jugoslovanski Sokoli!« Nastalo je kričanje, ki ni dajalo nikake časti temu vzvišenemu namenu, zlasti se je temu kričanju odzvala mladina. Ob tem neumestnem kričanju so nekateri pristasi JRZ iz povorke izstopili in se morali brezdomno zgrazati nad takim početjem, ki gotovo ni bil zaželen nikomur, razen razgrajenem. Kakor smo se informirali so ti klici baje padali iz vrst uniformiranih Sokolov. Če je temu resnica, potem začenjamo zopet deliti državljane v več vrst, kakor se je to godilo v času političnega življenja JNS. Mi, ki smo bili kraľju in v domovini vedno vdani in zvesti, si vsekakor želimo, da se od višjih instanc takim žalitvam, ki so težke za nas, naredi konec. Prelistali smo ves zakon o ustavi Jugoslovanskega Sokola, nikjer pa nismo našli zapisano, da morajo ali smejo člani te državno-kulturne ustanove izzivati mirne in državotvorne državljane z natolečevanjem. Ne dopustimo, da nas člani te organizacije, ki ima po svojem statutu namen kulturne in fizične vzgoje naroda, zmerjajo in nam navno natolečujejo protidržavnost. Mi smo bili in gradili Jugoslavijo, ko teh še ni bilo nikjer.

Predlog za večji izvoz v Italijo

Belgrad, 9. septembra. m. »Jugoslovanski kurir« objavlja, da bo naša trgovinska delegacija v Rimu predložila Italiji nov predlog, po katerem naj bi Italija pri nas kupila v treh mesecih za 13.800.000 lir gradbenega materiala. Italija je namreč prej pristala samo na nakup tega lesa za vsoto 9.200.000 lir.

Belgrad, 9. septembra. m. Na sinočnji seji Jugoslovanske nogometne zveze se je ugotovilo, da je zadnja reprezentativna tekma med Jugoslavijo in Poljsko pokazala veliko gmotno izgubo in sicer v znesku 33.000 Din. Izgubo so povzročile visoke takse, ki jih mora Zveza plačevati državi. Zveza je sklenila, da v bodoče ne bo več prirejala reprezentativnih tekem, ker prinašajo samo izgubo.

MILIJONSKI DOBITEK

je zadela pri glavni kolekturi drž. razredne loterije

Bančna poslovalnica BEŽIAK

Maribor, Gosposka ulica št. 25

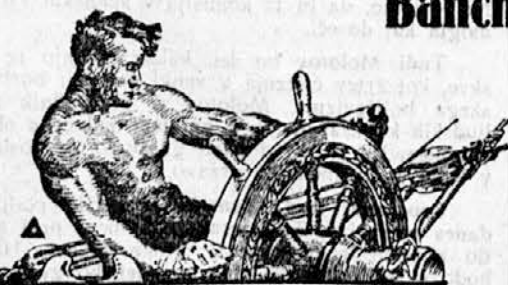
kupljena srečka št. 59971 dne 31. VIII. 1936

Nove srečke dospele

oskrbite si jih čimpreje.

Cela srečka Din 200—, polovična Din 100—, četrtinska Din 50—

Brez srečke ni dobitka!

Ljubljana danes

Koledar

Danes: ereda, 9. septembra, Peter Klar.
Jutri, 10. septembra, Nikolaj.

Kaj je črnomeljsko kolo in kakšno je metliško kolo, kaka je razlika na teh dveh narodnih plesih, boste videli v nedeljo, dne 15. t. m. na letnem telovadišču ljubljanskega Sokola v Tivolju. Poleg tega bodo izvajali Belokranjski otroci svoj običajni Zeleni Jurij, videli bomo Most in Turn, prav tako pa tudi Robčice, Rešetca in Petelinji boj, kakor se imenujejo posamezni njihovi plesi ali igre. Vse te običaje izvajajo belokranjski rojaki, ki se prijeljejo že v soboto, dne 12. t. m. v svojih pristnih snežno-belih narodnih nošah v Ljubljano. Bratom iz Bele Krajine že danes naš pozdrav, ljubljancem pa vabimo na njihovo prireditev, ki se začne točno ob 15. uri. Predprodaja sedežev v knjižarni Glasbene Matice.

Sprejemni izpiti na dr. konservatoriju se bodo vršili po sledečem vrstnem redu: V četrtek, 10. t. m. ob pol 10. dopoldne za solopetje, ob 10. pismeni izpit harmonija I. let. za pedagoški oddelek, ob 15.45 ustmeni izpit harmonija I. let., teorija in intonacija za pedagoški oddelek, ob 16.30 za violino. V petek, 11. septembra ob 9. za klavir, ob 16. za orgle, ob 17. za čelo in kontrabas. V soboto, 12. septembra ob 16. za klarinet, rog in trobento. — Vsi, ki so se prijavili za sprejemne izpite, se morajo točno ob določenem času predstaviti izpitni komisiji. Poimenoški vrstni red je objavljen na službeni deski v veži konservatorija.

Dopisni esperantski tečaj priredi Esperantsko društvo »Zelene zvezde«, Ljubljana, hotel Metropol. Traja samo dva meseca. — Zahtevajte proepekt.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 9. septembra: Zaprt.
Četrtek, 10. septembra: Traviata. Izven. Znižane cene.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 9. septembra: 12.00 Kmečka godba, kmečki ples (ploščo) 12.45 Vreme, poročila 13.00 Glas, spored, obvestila 13.15 Bizet-ove koncertne suite (Radijski orkester) 14.00 Vreme, borza 18.00 Vsakemu nekaj in nekaj za vse (ploščo) 19.00 Glas, vreme, poročila, spored, obvestila 19.30 Nac. ura: Priznanski narodni plesi (Jankovič iz Belgrade) 19.50 Mladinska ura: K razstavi »Naš les« (g. ing. Vilko Mazli) 20.10 Bitene Vinko bere 3 svoje zgodbe za mladino 20.30 Klavirski koncert z. prof. Antona Trosta 21.30 Koncert Radijskega orkestra 22.00 Glas, vreme, poročila, spored 22.30 Vesel spored (Radijski orkester).

Drugi programi

Sreda, 9. septembra: Belgrad I.: 19.50 Narodne pesmi 20.30 Humoriistični časopis 21.30 Lahka glasba 22.00 Komorni koncert — Belgrad II.: 20.00 Narodna bogastva Jugoslavije (dr. Belin) — Zagreb: 20.00 Preposil iz Ljubljane 22.15 Plesna glasba — Dunaj: 19.10 Orkester in zbor 20.15 Simfonični koncert 22.10 Kvarlet 24.00 Plesje — Budimpešta: 21.00 Orkester 22.30 Jazz 23.10 Glasba v glasu — Trst-Milan: 17.15 Komorni glasba 20.40 Godalni orkester 22.00 Koračnice in valčki 23.15 Plesna glasba — Rim-Bar: 20.40 Orkester in klavir 22.00 Popevke 23.15 Plesna glasba

Velesojem

Ribolov na velesojem nudi izredno zabavo in senzacijsko ribičstvo in neribičstvo. Pravcata šola je to za športno ribarjenje in gneča je okrog bazena, v katerem plavajo črnopikaste šarenke (ameriške postrvi) ter debeloglavi kluni, velikanke. Kluni so primer naše najbolj premetene in oprezne ribe kar se tiče trnka, tako da je postrv poleg njega pravi tepec.

Posttrvi dobavljajo znana ribogojnica Dragomelj in so tako rejene in velike, da si ribič, ki plača »kovača« za ulovljeno ribo, lahko privoščijo razkošno kosilo.

Zanimive so opazke in navodila gledalcev ribičem. Eden zahteva, da drži trnka na površju vode, drugi ga ošteva, češ, spusti ga v globino, tretji kritizira vado, četrtemu ni ribnica povšeč (namreč palica za ribolov, ne morda Ribnica s suho robo, ki je tudi na velesojem), peti se razburja nad nerodo, ki ne pusti, da bi postrv vabo pogoltnila in ji jo v nervoznosti odtegne izpred nosa baš ko zine, šesti čaka, da bi morda trnka pogledal pri repu iz ribe, in tako gre dalje od jutra do večera v smeh in veselje vsem neumornim ribičem in firbce. Pri vsem tem diranju pa kluni filozofsko veslajo po vodi in si mislijo, ko trnkariji mečejo caplajoče postrvi na suho, piše me trnka s črvom v protokolu.

Vendar je dosedaj akord ostal v domačih rokah industrijalca gospoda Bergmana in njegove gde. hecker, ko sta v eni uri potegnila na suho 23 postrvi. Gledalci so ju za zabavo in njuno spretnost nagradili z navdušenim glasnim priznanjem. Petrov blagor! Če hočeš torej Jaka znati, se pridi Jakec »lés učiti« in — zabavati.

Vsak dan več gostov prihaja iz Avstrije na velesojem. V nedeljo je po Ljubljani vzbujala največjo pozornost dolga povorka motociklov in avtomobilov, večeraj pa veliki avtobusi, ki so se z njimi pripeljali Avstrijci pogledat velesojemske razstave. Tudi za danes je napovedana večja skupina avstrijskih izletnikov, kar priča, da je sloves ljubljanskega velesoja zmagal tudi v sosednjih državah.

Naši sodarji slove že po vsej državi, ker so njih izdelki tako trajni, hkratu pa tudi tako poceni, kakor nikjer drugod. Sodarska zadruga v Tacnu je na velesojem razstavila ogromen sod, ki drži 10.000 litrov. Toda vinarska zadruga v Vlasotinci v Srbiji jim je naročila kar 10 takih sodov, da imajo sodarji pod Šmarno goro polne roke dela. Kdor si sode raznih mojstrov na velesojem ogleda, mora potrditi, da slovenski sodarji res zaslužijo svoj dober glas.

Razpis

II. medklubске ocenjevalne vožnje MOTO-HERMESA na Pokljuka

Moto-Hermes priredi dne 13. t. m. medklubsko ocenjevalno vožnjo na progi Ljubljana - Mengeš (kontrola) - Krize - Trzič (kontrola) - Begunje - Jesenje (kontrola) - Kočna - Gorje (kontrola) - Pokljuka (cilj pri sporthotelu Sm. kluba Ljubljane). Prvi start je ob 7. jutraj na Kongresnem trgu. — Povprečna brzina prve etape je poljubna. Na ostalih mora biti brzina ista, na zadnji etapi (Gorje - Pokljuka) pa 15 odstotkov nižja. — Tekmovalcem, ki startajo s 500 dobrimi točkami, se za vsako načeto minuto pregodnjega ali prepoznega prihoda na kontrolo odbije po 5 točk. — Prijave je oddati pri blagajni kavarne Zvezda do 12. t. m. ob 16. uri. — Nadaljnje informacije na tel. 37-39 (Pipenbacher) in 21-25 (Polak). — Detaljni razpisi na razpolago v kavarni Zvezba. — Moto-Hermes.

Krste iz Novega Sada, provizije ...

Senzacionalne ugotovitve pri pogrebnem zavodu - še enkrat!

Z ozirom na članek »Senzacionalne ugotovitve pri pogrebnem zavodu — še enkrat«, ki ste ga priobčili v Vašem listu št. 201 od 3. septembra 1936 na tretji strani v drugem in tretjem stolpcu, Vas pozivljem, da priobčite sledeči popravek:

Ni res, da sem napravil sebi slabo uslugo, ko sem v »Slovenskem domu« objavil popravek, res pa je, da sem s popravkom opravičeno zavrnil neresnična očitavanja neresničnosti takih očitkov dokazem.

Ni res, da odgovarjam za kupčije pogrebne zavoda in za to, da so baje neki uradniki dobili od kogarkolisibodi kako provizijo, čeprav za to

nisem vedel, marveč je res, da za to odgovarjajo tisti, ki so kako provizijo plačali ali sprejeli, ne pa jaz, tembolj, ker župan ne more stati vedno za vsakim uslužbenecem, niti ni to njegova dolžnost, ker so za to tu drugi organi, kot upravni odbor podjetja, kontrolorji mestnega knjigovodstva in zlasti magistratni direktor. Res je tudi, da temelji ovadba proti meni na neresničnih podatkih, kar je bilo ugotovljeno od vsega začetka in res, da ta ovadba ne bo delala časti tistemu, ki je dal za njo inicijativo in res, da meni in mojemu ugledu škoditi ne more.

V Ljubljani, 4. 9. 1936.

Dr. Dinko Puc.

Slovenski fantje in dekleta na Stadionu
Sportni dnevi SK Planine

Ljubljana, 9. septembra.

Včerajšnji dan so se zbrali na Stadionu športniki iz vseh krajev Slovenije, ki niso postavljali nikakih vrhunskih rezultatov, ki so pa s svojim bogatim in pestrim sporedom pokazali, da slovenski mladinska fantovska organizacija še ni umrla in da še vedno živi. Žal je vsej prireditvi močno nagajal dež, ki je začel padati tik pred prireditvijo samo in je močno oviral tudi ves nastop. V tem vidimo pa tudi vso razliko od ostalih športnih klubov, ki se običajno takega vremena ustrašijo in gredo raje v kabine kot pa da bi tekmovali. Slovenska fantovska organizacija je pa kljub slabemu vremenu in dežju pokazala, kaj je mogla dosedaj narediti. Z nastopom, ki smo ga videli včeraj na našem Stadionu, smo lahko zadovoljni. Res se je videlo, da je minilo skoraj sedem let, odkar smo videli na Stadionu zadnji podobni nastop, ker po številu udeležencev ni mogel doseči zadnjega nastopa, je pa vendar po vsebini in svoji višini v telesnokulturnem pogledu mnogo prekašal prejšnje.

Pokroviteljstvo nad vsemi temi fantovskimi prireditvami SK Planine je prevzel dr. Marko Natlačen. Včerajšnji prireditvi pa so prisostvovali tudi ministri dr. Miha Krek, ljubljanski župan dr. Adlešič z gospo soprogo, predsednik KA dr. Žitko in še mnogi drugi vidni predstavniki naših kulturnih organizacij.

Dopoldne

Kolesarski sprevod, ki se je včeraj razvil po Ljubljani, so mnogi začudeno gledali. Nikjer se ni dosti govorilo o tem, da bo kak kolesarski sprevod in da bo na Stadionu sv. maša, pa se je vendar brez velike reklame zbralo na športnem prostoru SK Korolana na Rakovniku okoli 700 kolesarjev in kolesark, ki so imeli svoja kolesa prepletena v naših narodnih barvah, belo, modro, rdečo. Sprevod je krenil po Dolenjski cesti čez mesto in je odšel na Stadion, kjer je bila ob pol enajstih sv. maša, ki jo je daroval g. kanonik dr. Zerjav. Povsod, kjer so kolesarji vozili, so bili deležni vselega pozdravljanja in so jim gledalci ob cestah burno vzklikali. Spotoma so kolesarji prepevali navdušeno himno slovenskih fantov.

Popoldne na Stadionu

Nebo, ki je popoldne že kazalo, da se bo razjasnilo, se je zopet pooblačilo in je žal moral ves nastop zaradi tega trpeti. Spored je obsegal 18 točk, pri katerih je nastopilo okoli 180 fantov in deklet. Nastop je pokazal, kako goje in kako pomnijo naše organizacije telesno kulturo. Prireditve so se udeležili tudi nekateri člani SK Ilirije, Primorja, Jadrana, Korolana in Elana iz Novega mesta ter Maratona iz Maribora v raznih tehnikah.

Letalske tekme naše vojske

V nedeljo so se vršile na belgrajskem letališču zaključne tekme vojaških avijonov. Na aerodromu so se zbrali zastopniki vojaških in civilnih oblasti, med njimi odposlanec Nj. Vel. kralja Petra II. general Sondermayer, komandant zrakoplovne vojske general Nedić, zastopnik ministra vojske in mornarice general Petrovič, predstavniki Aero kluba in drugi ugledni gostje.

Po zaključnih tekmah pilotov-lovcev v akrobacijah je komisija objavila rezultate tekmovalstva. V tekmah dvosedežnih bombarderjev je zmagala posadka 2. zrakoplovne polke, pilot-kapetan II. razreda Dušan Sotilj in izvidnik-poročnik Božidar Ivanovič, ki sta s svojo zmago priborila prehodni pokal Nj. Vel. kralja Petra II., kot prvo nagrado sta pa prejela dve uri, dar Nj. Vel. kralja. Zmagovalca sta bila odlikovana z redom Jugoslovanske krone V. vrste.

Drugo nagrado je dobila posadka 261. zrakoplovne grupe pilot-poročnik Dimitrij Kneselac in izvidnik-kapetan II. razreda Živojin Lazič.

Tretjo nagrado 10.000 Din si je osvojila posadka 6. zrakoplovne polke pilot-narednik Stanislav Kodre in izvidnik-poročnik Nikola Veljkovič. Četrto nagrado 6000 Din je prejela posadka 5. zrakoplovne polke pilot-narednik Višnjić Ilija in izvidnik-poročnik Stevan Trifunović.

Peto nagrado 3000 Din sta si delila pilot-narednik Marijan Pavlovič in izvidnik-kapetan II. razreda Slovenec Josip Kropar, oba iz 4. zrakoplovne polke.

V tekmah šolskih avijonov sta zmagala pilot-poročnik Miloš Zunjič in izvidnik-poročnik Božidar Ergocij, oba iz 4. zrakoplovne polke, ki sta si delila prvo nagrado 14.000 Din.

V tekmovalstvu lovskih avijonov je zmagal kapetan II. razreda Romeo Adam. Dobil je prvo nagrado 20.000 Din in zlat prehodni pokal trdke Hrovat in drug iz Ljubljane. Drugo nagrado je prejel kapetan II. razreda Milan Pokoren iz 6. zrakoplovne polke, tretjo kapetan II. razreda Voja Topalović.

Nagrade je na svečan način razdelil tekmovalcem general Nedić, komandant zrakoplovne vojske. Pri tej priliki je govoril udeležencem o pomenu in važnosti vsakoletnih letalskih tekmah.

Tour de Romanie

V peti etapi kolesarske dirke okoli Romunije, ki je vodila od Dornavate do Cluja, je zopet zmagal Francoz Gallier, Jugoslovijan Grgec je osvojil drugo mesto. Po prvih petih etapah so se po ednici plasirali v sledečem vrstnem redu: 1. Gallier (Francija), 2. Grgec (Jugoslavija), 3. Kutschbach (Nemčija), 4. Tudose (Romunija) in 5. Tapu (Ro-

Za ženo še mož - krast

Kamnik, 7. septembra.

Ni še dolgo tega, ko smo čitali o prijeli poljski tatici, ki je kradla poljske pridelke na njivi nadmojstra g. Uhleta. Dolgo časa je opazala vsa bližnja okolica na Perovem in Zapricah, da nekdo redno in pogosto obiskuje njihove njive in vrtove. Omenjenemu nadmojstru je pa le uspelo, da je zasačil in razkril tatitico. Kot že znano, je bila to žena K. R., uslužbenca tovarne »Titan«, ki ima nič manj kot 8 Din plače na uro, poleg tega ima pa tudi dohodke od stanovanjskih najemnin.

Nekatere žene slabo plačane delavca so naravnost jokale, ko so zjutraj vstale in opazile, da jim je čez noč nekdo pokradel iz vrta ponekod nad polovico pridelkov, ki so jih mislile hraniti za skrajno silo v zimi.

V ponedeljek sta pa z možem vloge zamenjala. Ob 4 zjutraj je zasačil v Podgorju neki posestnik njenega moža, ko je nesel precejšnjo količino korenjaka domov za svoje prašiče. Vse je nabral na tako zvani Španovi njivi v Podgorju.

Ker na svojem vrtu ob hiši premalo pridelava živeža za rejo svojih prašičev, si je izbral pač cenejši način. Zato tudi lahko vzredi dva do tri prašiče letno.

Radovedni smo, bosta li prizadeta izkazala toliko hvaležnosti in bosta vse tiste, katere sta oškodovala, povabila tudi v jeseni na kolino.

Zverinski umor

Sv. Ana v Slov. goricah, 8. septembra.

V soboto, 5. t. m. pozno zvečer v Zenjaku, župnija Sv. Benedikt v Slov. goricah se je pripetil dogodek, kakršen se zgodi le redkokdaj. Mlad posestnik Ferk Jakob se je vrnil pozno zvečer pijan domov od nekega bližnjega prijatelja, kjer so kuhali žganje. Ko je prišel domov, je dejal svoji ženi, da bo ubil njenega očeta, 88-letnega užitarja Krambergerja Janeza, ki je pred leti izročil posestvo zetu Ferku. Ženi je tudi naročil, naj straži pred vrati hiše, kjer stanuje oče, če bi hotel slučajno pobegniti. Žena je na te besede z otrokom takoj zbežala od hiše k sosedu. Ferk se je nato takoj podal v hišo s sekuro in navalil na starca, ki je že spal ter ga večkrat močno udaril po glavi, da mu je prebil lobanjo. Ubogi starček je po dejanju v nekaj minutah izdihnil za posledicami močnih udarcev. Ferk pa se je po dejanju takoj javil orožnikom pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah.

Med Ferkom in Krambergerjem je vladalo že več let sovraštvo in so lani neki Ferkovi prijatelji starca hudo natepli in mu zlomili roko. Nesrečna dogodka, ki je po vsej okolici vzbudil veliko ogorčenje, je zopet kriv alkohol, ki je v zadnjem času po Slov. goricah povzročil mnogo tako nesrečnih primerov.

Bik ga je ubil

Sv. Ana v Slov. goricah, 8. septembra.

Huda nesreča se je pripetila pred kratkim v Zicah pri Sv. Juriju v Slov. goricah pri posestniku Režanju Jožetu. Ker je Režanja imel precej pokvarjene jasi v hlevu, je najel tesarja Komperšaka Karla iz Zitnice pri Sv. Ani v Slov. gor. Ko je Komperšek popravil jasi pri velikem biku, ga je žival nenadoma z veliko naglico vrgla z rogov v jasi in ga pričela močno stiskati po vsem telesu. Preden so domači na Komperškovo kricanje prihiteli na pomoč, je bil že nezavesten, ker ga je bik strahovito stokal po vsem telesu. Domači so nesrečnega komaj izvlekli izpod rogov podivjane bika iz jasi in ga spravili v hišo, nakar so poklicali zdravnika dr. Sergija Kapralova iz Zg. Cmureka, ki je ugotovil le smrt. Komperšek je dobil hude notranje poškodbe in je čez nekaj ur po odhodu zdravnika izdihnil. Pokojni Komperšek je bil zelo marljiv poklicni tesar, znan in spoštovan po vsej okolici, star je bil 57 let.

Nepoboljšljiv razbojnik

Pred dobrim mesecem dni se je vrnil iz mariborske kaznilnice pesnikovski sin Fran Slebinger, doma od Sv. Ance v Slovenskih goricah. V tem zaporu je prešel tri leta, in sicer zaradi tega, ker je pozimi leta 1932, v pijanosti zadavil svojega brata Janeza. Zadnje dejanje, ki ga je storil, pa kaže, da ga ta kazen ni nič kaj popoboljšala. Pred nekaj dnevi je namreč z nekim drogom hudo obdelal svojo sestro Antonijo, por. Vogrin. Zadal ji je tako hude poškodbe, da so jo morali prepeljati težko ranjeno v bolnišnico.

Ptuj

Ptuj, 8. septembra.

Cestna nesreča. Smrtno nevarno se je ponesrečil 47-letni trgovec in mestni svetnik Martin Vrabl. Pri vožnji z motornim kolesom je padel z vozila tako nesrečno, da je oblezel nezavesten z nevarnimi poškodbami na glavi. Nezavestnega so spravili v ptujsko bolnišnico.

Nagla smrt. Jožef Trampuš, železniški uradnik, zaposlen v železniški delavnici v Ptuj, stanujoč na Bregu, je v torek 8. t. m. sedel pred svojo hišo in čital časopis. Nenadoma pa se je zgrudil zadet od kapi in je v nekaj trenutkih izdihnil. Poklicani zdravnik ni mogel več pomagati in je ugotovil le nastopivšo smrt. Pokojnik je bil star šele 45 let.

Poroke. Preteklo nedeljo so se poročili v cerkvi Sv. Petra in Pavla sledeči pari: Ivan Lah, kolar v Ptuj in Marija Toplak, pos. hči v Mestnem Vrhu. Simon Pukšič, posestniški sin, in Elizabeta Simonič, posestničkova hči, oba v Spuhlju; Jožef Köhler, posestniški sin v Novi vasi, in Elizabeta Vidović, posestniška hči v Krčevini pri Ptuj; Anton Arnuš, posest. sin, in Elizabeta Markeš, pos. hči, oba v Pacinju. Obilo sreče!

Pogrešana krava. Mesar in prekaljevalec Franc Urban v Ptuj je kupil od živinskega trgovca Rozenfelda kravo za 950 Din in jo začasno postavil v hlev gostilničarja Brečiča. V ponedeljek zjutraj, 7. t. m., pa so opazili, da krave ni več v hlevu. Uvedeno je preiskovanje. Krava je rdeče barve, stara 5 let in dobro rejena.

Hodžerovo prizadevanje na Dravskem polju

Prepolje, 8. septembra.

V Prepoljah so 6. septembra imeli, oziroma priredili Hodžerovi pristaži (Anton in Avgust Šimek, Alojzij Dozner) shod. Glavni govornik je bil dr. Irgolič, odvjetnik iz Maribora, ki je obširno razlagal tudi to, kako je že in še bo kakega Prepolja v pravih »nasukih«. Shoda se je udeležilo 28 domačinov, pa ne iz politične simpatije, ampak, da pokažejo govornikom, oziroma predstavnikom stranke njihovo politično preteklost. Močna in večinska opozicija zavednih Slovencev se je pokazala zelo disciplinirana.

munija). Po ekipah so se plasirali: Romunija na prvo mesto, druga Jugoslavija, tretja Nemčija, četrta Francija in Španija ter peta Poljska.

Po enodnevnem počitku v Cluju vozijo dirkači šesto etapo Cluj—Oradea Mare (152 km), na kateri starta 40 vozačev, ker so ostali že izpadli, med njimi je tudi lanski zmagovalec »Tour de Romanie« Poljak Daniel, dalje Francoz Bat, Španec Cigeras in Nemec Busse.

Plavalni dvboj Ljubljana : Zagreb

V plavalnem dvboju med ljubljansko in zagrebško reprezentanco je Ljubljana odnesla sigurno zmago. Tekma se je vršila v Rogški Slatini na včerajšnji praznik.

Dopoldanski rezultati:

- 100 m hrbtne moški: 1. Wilfan (L) 1:16.2, 2. Stiegler (L), 3. Lenard (L).
100 m prsto dame: 1. Grošelj (L) 1:17.8, 2. Košir (Z), 3. Bradač (L).
200 m prsto moški: 1. Schell (L) 2:32.5, 2. Mihalek (L), 3. Bačič (Z).
100 m prsto dame: 1. Verner (L) 1:39.7, 2. Binder (L), 3. Cindrič (Z).
200 m prsto moški: 1. Cerer (L) 2:56.8, 2. Rajzer (Z), 3. Hribar (L).

Popoldanski rezultati:

- Stafeta 4×100 m prsto, gospodje: 1. Ljubljana 4:25.9 (boljši od jugos. rek.), 2. Zagreb 4:54.6.
Stafeta 3×100 m mešana, dame: 1. Zagreb 4:50, 2. Ljubljana 4:51.5.

Končno stanje točk 53:33 za Ljubljano.

Waterpolo: 12:0 za Ljubljano.

Po tekmi je Ljubljana prejela od ravnateljstva zdravilišča prehodni pokal.

Kakor v srednjem veku

Blizu Sarajeva v vasi Ponoru se je dogodil neobičajen način ugrabitve neveste, tako imenovane »otmice«. Dekle Draginja se ni hotela poročiti z delavcem Mijatom zaradi tega, ker sta si bili obe družini že desetletja v starem sovraštvu. Mijat se na to ni oziral, tudi ni odnehal, zbral je svoje prijatelje in brate in so tako do zob oroženi odšli proti nevestinem domu. V gozdu blizu vasi so počakali, da se je zmračilo, nakar so obkolili hišo in zahtevali dekle. Draginja pa ni pokazala nobene volje, da bi odšla z Mijatom; začel se je prepir, nato pretep in streljanje. Sosedje, ki so čuli hrup, so prihiteli pred hišo in začeli napadalce odganjati. Vnela se je bitka, ki je trajala več kakor eno uro. V boju je padel smrtno zadet nevestin oče, nakar so napadalci izrabili zmedo in dekle ugrabili. Pobegnili so z njo in se skрили, da jih doslej orožništvo še ni moglo izslediti.

Tisoč in ena zanimivost

Solza Grete Garbo v muzeju

V kinematografskem muzeju v Los Angelesu so spravljani in bodočnosti ohranjeni najbolj čudni in ekstravagančni spominski iz življenja velikih in malih kinematografskih zvezd. Pred kratkim pa je muzej obogatel za posebnost, s katero se ne more ponasati noben drug muzej in noben človek na svetu: v mali, nepridušno zaprti stekleniški ima spravljeno pravo in pristno solzo velike Grete Garbo, katero obožujejo milijoni ljudi na svetu. Kako je muzej prišel do te čudne dragotine, še ni znano. Napis, ki je nameščen pod to — v bistvu smešno — relikvijo, pravi, da je solza originalna in da je bila prelita v iskrenem čustvu. Ne spada med toliko milijonov solza, ki jih je oboževana filmska zvezda prelila pred filmsko kamero na režiserjevo povelje, ne, zvezda je to solzo izkajala med neko skušnjo v ateljeju, katere ni hotelo biti konec, tako da je bila Greta Garbo vsa izmučena, obupana in naveličana svoje umetnosti in svoje usode. Tedaj je padla iz njenih oči tam pristna solza, katero je neznan dobrotnik ohranil človeštvu v muzeju filmskih neumnosti v Ameriki...

840 milijonov nog v svili

V Združenih državah prodajo na leto 420 milijonov parov svilenih nogavic. Kljub krizi je prodaja svilenih nogavic od leta 1929 narasla za 60 milijonov parov letno. To zaradi tega, ker je cena svile padla. Količina surove svile, ki je leta 1929 veljala 5 dolarjev, velja danes 1 dolar, to je, pocenila se je za štiri petine. Vso to ogromno množino nogavic ne izdelajo velika podjetja, marveč mala obrt. Velike tovarne za svilene nogavice, katerih je 10, naredijo samo dvajset odstotkov vse proizvodnje. Čisti zaslužek ameriških izdelovalcev svilenih nogavic je leta 1935 znašal 213 milijonov dolarjev, to je okoli 20 milijard dinarjev, ki so povzeli prišli v dobro malim obrtnikom in malemu ameriškemu človeku. Se večje dobičke kakor ameriški izdelovalci pa so imeli japonski dobavitelji surove svile, ki so prodali v Ameriko največ tega blaga. Torej vidimo, da prinašajo svilene nogavice blagoslova ne le tistim, ki jih nosijo, temveč sto in stotisočim ljudem.

Najpreprostejša pošta na svetu

Najbolj nenavaden, hkratu pa tudi najbolj skromen in preprost poštni urad na svetu je tisti, ki služi ljudem, ki plujejo skozi Magellanovo ožino med Južno Ameriko in med Ognjeno zemljo. To pošto tvori čisto navaden železen zaboj pritrjen z verigo na eno izmed stotisočih skal Ognjene zemlje. Vsaka ladja, ki pluje tod mimo, pošlje do skale čoln, ki pobere iz zaboja pisma, katera so sem prinesli prebivalci najjužnejšega konca Argentine, z zadnje človeške pošte v tej zakleti zemlji. Hkratu pa mornarji odlože na tem poštnem

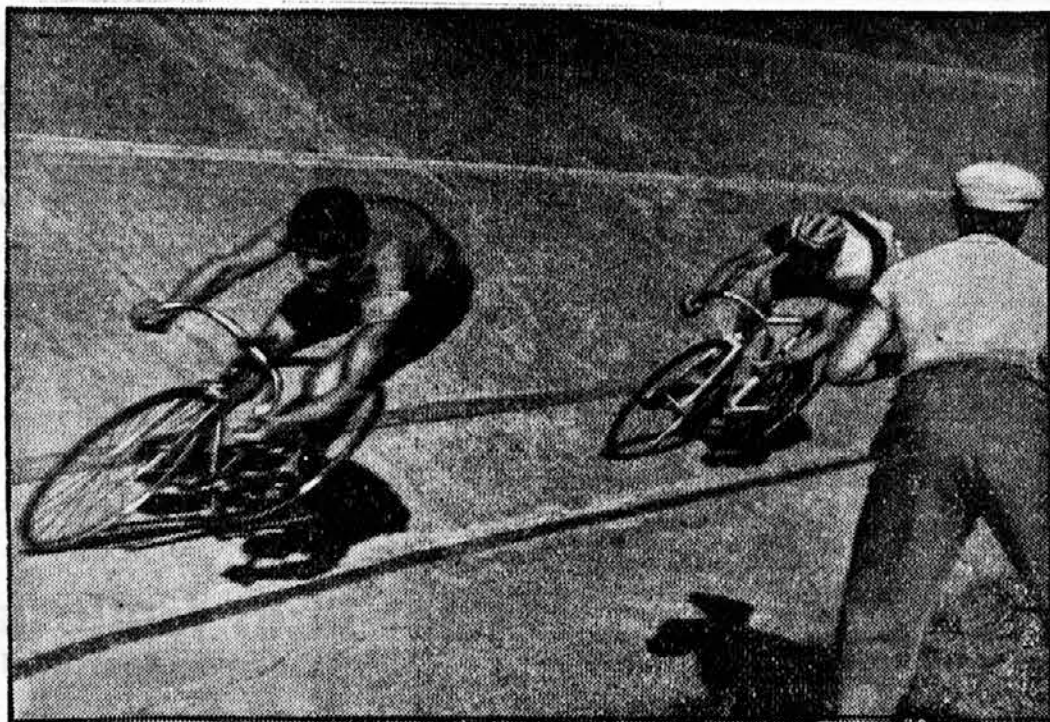
uradu pisma, ki so jih namenili domov. Ta pošta spada pod varstvo vseh držav na svetu in odkar so jo osnovali, se še ni tu primerila nobena nerednost ali pa da bi bilo prišlo do kakih poverb in podobnega. Tudi se še ni dogodilo, da bi bil kdaj kdo kako pismo odprl, čeprav je ljudem na tem koncu sveta najbrž bolj dolgčas in so bolj potrebni novic, kakor pa radovedne poštarice kje v Srednji Evropi.

Sprememba imen po mili volji

V New Yorku imajo že od kdove kdaj zakon, po katerem lahko vsak državljan spremeni svoje ime kadar in kakor se mu zljubi. Za to ni treba nobenega državnega dovoljenja ali postopka in še manj takse. Človek si lahko spremeni ime, s katerim ni bil zadovoljen ali ki mu je prinašalo sitnosti, če ni zvenelo nobel ali pošteno, po mili volji. Lahko se prepíše na ime Charlesa, Lindbergha ali Johna D. Rockefellerja. Ta lepi običaj pa je veljal samo v tej zvezni državi, ki ni zelo velika. Druge članice ameriške Unije pa tega postopka ne priznavajo. Kdor torej dostikrat potuje, mora paziti, da ima ne samo, oziroma vedno isto ime vsaj v tujini, sicer se mu utegne zgoditi, da ga bodo že na meji zaprli zaradi skrivanja pod tujim imenom. V New Yorku se torej lahko mirno imenuje Clark Gable ali Herbert Hoover, samo ne sme k svojem imenu pristaviti, da ste filmski igralec Clark Gable ali bivši predsednik Združenih držav Hoover. Pravijo pa, da večina Newyorčanov za to staro pravico in zakon ne ve. Sicer bi lahko v New Yorku nastal čuden Babilon...

Javni pisar št. 1

V Brightonu v Angliji je praznoval oni mesec 80-letnico protestantski pastir Banco-Philips. Ta sicer neznani gospod se lahko baha, da ima svetovni rekord — v pisanju pismem na uredništva angleških listov. V svojem dolgem življenju je pisal takih pism, kakor kaže njegova lastna statistika 60.000. Od teh tisočev jih je bilo 8000 objavljenih. To je število, s katerim se ne more bahati in postavljati noben pisatelj in še manj minister na svetu. Kljub temu, da je že v letih pa rev. Bacon nič ne laže in ne pretirava. Pravi, da ima, preden se za tega zanimivega javnega življenja umakne, samo še eno željo: da bi potolkel svoj lastni rekord od pismih enega leta, ki znaša do zdaj 527. Toliko so mu jih namreč največ do zdaj objavili eno leto. Svojo zanimivo kariero je začel s pismom, katero je brez podpisa poslal uredništvu krajevnega dnevnika, kjer je služil prvič. Potem je nadaljeval. Pisal je v najrazličnejših zadevah in je velik del svojih dohodkov porabil za znamke. Po svoji izobrazbi je rev. Bacon pravil enciklopedist in ni čuda, da je dobil lahko toliko vprašanj in problemov, o katerih se mu je zdelo potrebno, da jih načne v javni debati po listih.

3 kolesarskih tekem za svetovno prvenstvo v Švici. Prvi vozi Nizozemec Van Vliet, ki je postal tudi zmagovalce, za njim Francoz Renaudin.

Straža Angleške narodne banke

Angleško državno banko neprestano čuva vojska straža. Angleži imajo čudne navade, zato ni čudno, da se je te straže zadnji čas spomnil neki angleški socialist v zbornici in je zahteval od finančnega ministra pojasnila, od kdaj izvira ta straža in s katerim zakonom je utemeljena. Dobil je v pojasnilo, da straža angleško banko — edino na svetu — vojska že od Gordonove revolucije leta 1780, ko je civilna policijska straža odpovedala. Tedaj so za varstvo angleških državnih zakladov postavili enega častnika, dva narednika, bobnarja in 29 vojakov, katere mora plačevati tudi danes še vojno ministrstvo in nima pravice zahtevati od Narodne banke nikake odškodnine.

Računska rešitev zakonskega vprašanja

V Ameriki divja epidemija ločitev zakona. Seveda se celo Amerikanci sami izprašujejo, kako je to in kje tiči uganka zakonske sreče. Po dolgih in zapletenih statističnih študijah se je nekemu preučevalnemu profesorju v študijski v San Franciscu baje posrečilo, da je pogruntal računski obrazec, po katerem je mogoče vnaprej izračunati, kolika je verjetnost za srečo v zakonu. Ta obrazec se glasi takole:

$$M/2 + 7 = Z$$

Če ta obrazec prevedemo v jezik vsakdanjih ljudi, bi se to dejalo: če hočeš biti srečen, moraš tedaj, ko se ženiš, biti žena stara polovico toliko let kakor ti plus 7. Torej, če se ženiš moški z 28 leti, mora biti njegova izvoljenka stara 14 plus 7, kar da 21 let. 30-letni moški mora po tem čarovnem receptu vzeti 25-letno dekle, in krepek 100-letnik se mora po tem zakonskem računu zadovoljiti z boljšo polovico — 57 let. Če bi bilo, seveda le res...

Zastava v očesu

Vse do najnovejšega časa je bilo izdelovanje umetnih oči iz stekla skoraj docela monopol Nemcev. Šele zadnja leta sta se nemškega uvoza izdelkov te vrste rešili Francija in Anglija ter začeli izdelovati umetne oči same. Zadnji dve leti pa sta obe začeli te stvari tudi izvažati. Ljudje so v vsaki reči izbirčni, celo pri steklenih očeh, zato se mora nova francoska in angleška izvozna panoga bojevati z velikimi težavami, če hoče do zadnjega zadovoljiti sitne odjemalce. O tem priča najbolj naslednji dogodek. Neki general Haitške republike, ki je oslepel, se je odločil, da naroči novo oko v Parizu. Tovarna je generalu oko dobavila. Čez nekaj tednov pa je s Haitija prišel v Pariz majhen zabojček, v katerem je bilo poslano oko in zraven ogorčeno generalovo pismo. General je bil silovito ogorčen, da mu je tovarna poslala oko v — španskih narodnih barvah. Takega očesa on kot dober haitski patriot ne bo nikdar nosil. Če hočejo, naj mu pošljejo novo oko v barvah haitške državne zastave. Seveda so se v Parizu podvzivali, da so generalu čim prej ustregli in mu z obratno pošto nakazali oko rdeče-zelene barve... Če bi bili za taka nacionalna dejanja vedeli pri nas pred

nekaj leti, ni dvoma, da bi bili tudi pri nas ljudje radi tako zavedni. Neumni smo prav zatrdno toliko, kakor vsak kaitski general.

Opice namesto delavcev

Da bi zmanjšali stroške za obiranje velikanskih nasadov kokosovih orehov, so nekateri lastniki palmovih plantaž v Kelankanu na Malajskem polotoku prišli na misel, da bi za obiranje izučili opice. Opice so velike prijateljice kokosovih orehov, rade ga jedo, prav tako rade pa se tudi zabavajo z njim. Zamisel se jim je posrečila in vzgajili so iz šimpanzov, ki jih po malajskih gozdovih mrgoli, prvovrstne obiralec kokosa. Opice navežejo na dolge vrvi, da jim ne bi prišlo na misel, da bi pobegnile, potem pa jih spuste v nasade. Nekaj človeških delavcev spleza na palme in začne z vso naglico obirati palmovo sadje. Opice posnemajo delavce s tako vneto, da jih ne-le dohajajo, temveč celo prekašajo. Med temi opičji obiralci se dobe pravi stahanovci, ki oboro na dan do tisoč orehov, česar ne zmore noben človeški delavec. Vprašanje je samo, kako so se s to novotarijo, ki je nesocialna, kar le more biti, sprijaznili malajski delavci, ki jim je polovico dela pobral že pred opičami stroji.

Letalstvo in zobobol

Letalce, kakor trdijo zdravniki, zobje pogosteje bole kakor druge ljudi, ki se ne marajo dvigati proti nebu ne v tej ne v oni obliki. Tako vsaj zatrjujejo dva glasovita zobarja na svetu, eden v Tokiu, drugi v Londonu, ki imata oba dosti posla z letalci. Ta dva sta prišla pri svojih opazovanjih na to, da ima vsak zob ob korenini posebno brbončico, ki je občutljiva za atmosferske spremembe, ki se javljajo zlasti pri letenju po visokih zračnih plasteh. Mr. Geoffrey Pick, nekdanji spremljevalec sira Allana Cobhama in tudi sam glasovit letalec, ki ima za sabo nič manj kakor 900.000 km poletov, izjavlja, da ima londonski zobar prav in da so njega zobje začeli boleči zmeraj, kadar je letel po velikih višinah. Bolečina pa je nehala tako ko je pristal in spet živel v navadnih zračnih razmerah.

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto oglične, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Poljski general Rydz Smigly (1) na obisku v Parizu. Na desni francoski vojni minister Daladier (2) in general Gamelin (3).

Zeleni pekel

Glavni igralec v tem otožnem igrokazu se nam je priklonil med cepetanjem bosih nog. Ležal je nemo in togo pokrit z belim mrljskim prtom v surovo stesani odprti krsti, ki jo je šest njegovih nekdanjih tovarišev nosilo na ramah. Nos, ki se je stiskal ob prt, je dajal njegovemu obrazu čuden obris.

Zdaj pa zdaj je kateri od nosilcev stopil na trn. Tedaj je truplo z neprijetnim ropotom udarilo ob krsto, ženske pa, ki so šle takoj za krsto, so od strahu vzkrikale. Zdelo se je, da te ženske, kakor oni dve pevki žalostink, bolj zanima pogrebni obred, kakor pa človeška beda in stiska. Niso ne jokale, ne se tolkle po prsih in tudi tisti posebni lesk, ki ga dajejo prelite solze, je bil njihovim očem tuj. Njihova nevolja nad truplom, ki se je valilo po krsti sem in tja, je izvirala zmes, v kateri se z željo, da bi se vse skupaj po nepotrebnem ne zavlačevalo, družil rodbinski ponos, ki je bil preračunan na to, da bi se pogreb izvršil dostojno. iNti ena ni kazala, da ji je za rajnim kaj hudo.

Žalost zaradi pokojnika je bila docela površna. To smo opazili, ko smo prišli mimo njegove hiše.

Pred malim predvorjem je stalo nekaj robatih punc, majhen deček pa je v kotu vrtil stiskalnico za sladkorno trsje. Ta preprosti stroj, ki je stal v palmovem gaju, je bil sestav-

ljen iz dveh zgledanih lesenih navpičnih valjarjev, ki sta imela na koncih zobovje. Valja sta mlela steblovje trsja, sok pa je tekel v korito. Stroj je vrtelo dvoje volov, ki sta bila vprežena pred vrtilo. Fantu je bilo očitno v največjo zabavo to, da je vihtel robati usnjeni bič okoli glave in z njim udrihal po lakotnicah svojih potrpežljivih podanikov ter glasno rjovel. Brezzob možanec, star kakor zemlja je lizal sok, ki je se cedil od koles.

»Grozoten vtis«, je rekel Urrio in si prizadeval, da bi pomiril svojega mežga, ki je imel še zmeraj v nozdrveh mrtvaški vonj.

Bil je več kakor grozoten vtis, bil je izredno zanimiv vtis, ki je nudil pogled v delovanje krščanskih vplivov. Tu se je očem kazalo nekaj srednjega med barbarstvom in med krščanstvom. Izginila je strahovita bolelost, ki si z udarci razmesarja prsi, katero nahajamo v poganstvu, izginila pa je tudi mirna dostojanstvenost bolečine s katero izroča nežna vera mrljica večnemu pokoji.

Ta strašni pogreb je kazal vso negibno, gnijočo duševnost Chiquitancev, ki preko dni, ko so bili deležni jezuitskega blagoslova, hrepeni po prastarih, pradednih časih, po glasovih pozabljenih božanstev, katerih moč zaradi zanemarjanja blede in katerih češčenje se je potvorilo v prazno žvenkljanje z besedami.

Hodili smo še uro dolgo, potem pa smo se utaborili. Noč se je bližala, dospeli smo do konca zagatne ulice v pragozdu. Kar na levo je steza nehala in pred nami je iz tal rasla

stena deviškega gozda. Pred nami je ležalo nepreiskano ozemlje.

Mislila, da smo naskrivaj sami pri sebi vsi čutili svet strah, ko smo stali tako pred docela neznanim svetom. Ko smo po večerji ležali zunaj v svojih mrežah, je pogovor pogostje zastajal, kakor pa je to bilo ponavadi. Strmeli smo v zlato srce ognja in se udajali vsak svojim mislim.

Nad glavami se nam je dvigal Zeleni pekel, kakor da naznanja nesrečo in nam grozi. Zakrival nam je večino zvezdnega neba. Silovit molk, v katerem je zastajal vsah dih, nas je svaril, naj nikar ne odhajamo na pot, na katero smo se namenili. Znova in znova se nam je silila v spomin predstava o pogrebu, katerega smo srečali. Ta spomin ni bil strahovit, marveč je bil podoben slavnostnemu zgledu o tem, kaj morda čaka tudi nas. Nenadno mi je šinilo po glavi: Nekaj nam bo pa vendar prihranjeno, namreč čast, da bi za nami jokale poklicne žalovalke.

Če bi umrli, ne bi umrli posamič, marveč vsi skupaj zaradi žeje in lakote. Ozrl sem se po svojih ljudeh. Sedeli so tesno drug poleg drugega ter se zdaj pa zdaj nemirno in praznovorno ozirali čez rame, kakor da se jim za hrbtno posmehuje kak gozdni duh.

»Pri srcu mi je, kakor fantičku, na prvi šolski dan«, je dejal nenadno Urrio.

»Čudovito življenje«, je izjavil Bee-Mason, ki je bil trdno odločen, da ne bo nikomur pustil, da bi mu gledal v dušo. »Človek je, ka-

dar je lačen, pije, kadar je žejen in spi, kadar je truden.«

To dokazovanje v pokrajini, kjer je voda skopo odmerjena in divjačina redka stvar, je učinkovalo tako smešno, da mu sploh nismo ničesar odgovorili. Tigrovec je slutil naše skrivne misli z izkušnostjo moža, ki je navajen samote in je malomarno govoril iz globine v svoji mreži.

»Preiskal sem večino Matta Grossa, kar ga leži severno od Cuybe. Splošno naleti človek vsaki dve ali tri ure hoda na potok. Nekoč pa sem vendar prišel na mesto, podobno temule in sem potreboval štirinajst dni, da sem si prekrčil pot skozi gozdni pas.«

»Kje ste pa dobivali vodo?« sem vprašal jaz, ker sta bila Urrio in Bee-Mason preponosna, da bi izrazila vprašanje, ki nas je tako ob blizu zadevalo.

»Čakal sem večera in šel za ptiči,« je veselo odvrnil Tigrovec. »Če je pa tema nastopila prezgodaj, sem taboril do jutra in šel potem za ptiči.«

Pohrkal je in se odkašljaj.

»Dve pravili sta, kako si žejen človek pomaga. Nikdar ne vzemi iz svoje čutare več, kakor en sam požirek, in tudi tega ne izpij. Izplakni si z njim usta in ga spet izpluni. Nikdar ne jezdi podnevi v vročini. Človeku je dosti lažje, če ga žeja pod drevosom, zraven pa tako prizanaša tudi živalim. Skušaj misliti naj kaj hladilnega, predvsem pa ne jej niti grizljaja, če nimaš upanja, da boš kmalu pil.«